

Eesti Veeühingu 25. aastapäeval: Ülevaade rahvusvahelisest koostööst

EVÜ JUHATUSE LIIGE MARET MERISAAR

GWP – *Global Water Partnership* - Üleilmne Veepartnerlusühendus

2001. aastal sai EVÜ ülesande luua Eesti Veeklubi, mis ühendaks erinevaid huvigruppe veemajandussektoris (*Country Water Clubs*).

Siiani on hakkama saanud teisi võrgustikke külalistena kaasates ja uut ühendust registreeritud ei ole.

Kuni aastani 2006 saadeti GWPCEE le Bratislavasse igakuiseid tegevusaruandeid ja koostati finantsdokumente vastavalt GWP strateegiadokumentide nn indikaatoritele. Toetus EVÜ tegevuseks oli selle eest 5000 eurot aastas.

Tõlgiti ja trükiti arvukalt infomaterjale . Suurim rahvusvaheline üritus oli Tallinnas Mercure hotellis peetud *Public Private Partnership (PPP)* teemaline ümarlauaarutelu. (st avaliku ja erasektor koostöö, näiteks veeteenuste osutamisel)

GWP sse kuulub rohkem kui 3000 veeklubi 173 riigist ja 13 regioonist

GWP tegevusvaldkonnad

GWP CEE sekretariaat asub Bratislavas, Hüdrometeoroloogia instituudis. Seetõttu on põhifookuses Doonau valgallas toimuv, eriti riikide ülene veemajanduskavade koostamine (*river basin management*)

Muudest teemadest, mida avalikkusele ja huvigruppidele on tutvustatud, on olulisemad

- Säästlik reoveekäitlus maapiirkondades (*sustainable sanitation*)
- Vee hinna kujunemine
- Avaliku ja erasektori koostöö veeteenuste osutamisel (*PPP*)
- Euroopa Liidu veedirektiivid.
- GWP tervikveemajanduse teooria (*IWRM*)

Kui töökavas on ka mõni GWP teema, saavad rahvuslikud veeklubid ka kõik muud omaalgatuslikud veeüritused ära pidada ja neid GWP aruannetes näidata.

Natural Technologies
of Wastewater
Treatment

GWP ajaloo

GWP loodi 1998 aastal tervikveemajanduse (*Integrated Water Resources Management, IWRM*) edendamiseks. Selle all mõeldakse „vee, maa ja seotud loodusressursside koordineeritud arendamist, et ökosüsteeme kahjustama suurendada majanduslikku ja sotsiaalset heaolu“.

1992 – Dublini deklaratsioon säästvast veekeskkonna arengust

1992 – ÜRO keskkonna- ja arengukonverents, mis kutsus üles edendama tervikveemajandust, mis põhineb avalikkuse kaasamisel.

1995 ÜRO ja Maailmapanga üleskutse luua GWP

1996 ÜRO konverents Rio De Janeiros kinnitas poolehoidu Dublini Deklaratsioonile ja algatas nn **Tehnilise Nõukoja** (*Technical Advisory Board*), mille ülesandeks sai töö maailma erinevates piirkondades avalikkuse teavitamiseks tervikveemajanduse põhimõtetest.

GWP ajalooost, järg

1996 loodi ka Juhtkomitee ja augustis toimus Stockholmis GWP pidulik avakoosolek. Sekretariaat loodi Rootsi rahvusvahelise arenguabi fondi (Swedish International Development Aid, SIDA) juurde.

1997 loodi tehniliste komiteede võrgustik, kelle ülesandeks oli teabevahetus. Alustati liikmeskonna ülesehitusega.

1998 loodi Kesk- ja Ida-Euroopa piirkondlik tehniline komitee.

1998 Avaldati tervikveemajanduse põhimõtteline strateegia

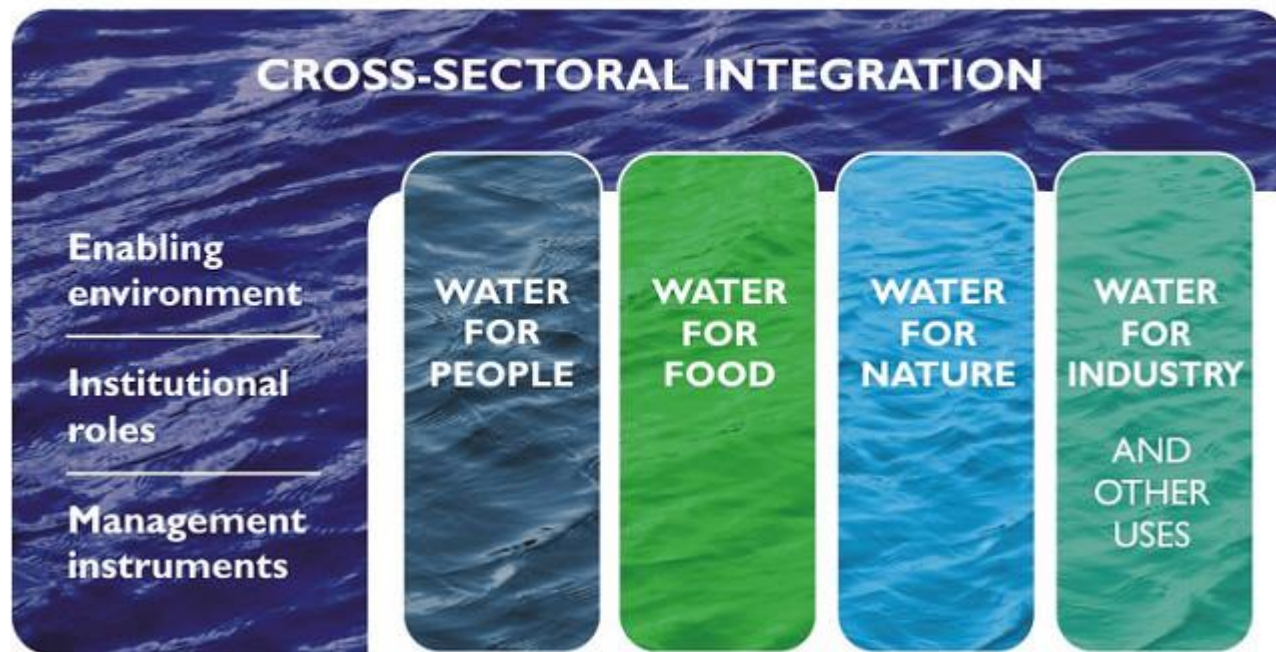
2000 Maailma 2 Veefoorum Haagis, kus peeti mitmeid piirkondlikke ja riiklikke dialooge ja avaldati GWP Kesk- ja Ida-Euroopa piirkonna tegevusvisioon ja tegevuskava. Sellele järgnes 3 aasta tööplan.

2001 Avaldati nn töövahendite kogu *Toolbox* (veemajanduse näited ja eeskujud eri maadest)

Tervikveemajandus: GWP toolbox

IWRM and its Relations to Sub-sectors

GWP ajalugu, järg 2

2002 Rootsist registreeriti ametlikult rahvusvaheline GWP peakontor

2002 Johannesburgi tippkohtumine kutsus riike üles looma tervikveemajanduse ja vee tõhusama kasutamise rahvuslikud tegevuskavad aastaks 2005.

2003 GWPCEE sekretariaat kolis Ungarist Slovakkiasse

2005 määrati ametise uus piirkonna esimees (**Milan Matuska**). Tekkisid Ukraina ja Moldaavia veeklubid.

2009 Alustati GWPCEE strateegia elluviimisega aastateks 2009-2013

2010 vahetus taas esimees (**Richard Müller**). Algas projekt SANDANUBE Rootsi eeskujude järgi. Algatati keskkonnasõbraliku põllumehetehnikat (Läänemere piirkonna eeskujul).

2018 pani Richard Müller ameti maha.

SANDANUBE: Ökoloogiline heitveepuhasti

SANDANUBE: Tehismärgala

SANDANUBE: Biogaas vetikatest

Puhta Läänemere Ühendus

2016.a. astus Eesti Veeühing Läänemere valgala keskkonnakaitse organisatsione ühendava võrgustiku **Coalition Clean Baltic** (www.ccb.se) vaatlejaliikmeks.

1990. ndatel loodud ühenduse CCB tegevus on seotud Helsingi Konventsiooni ja Euroopa vee- ning kalandusdirektiividega. Üritatakse olla üheaegselt laiu masse teavitav ja innustav katusorganisatsioon kui ka kõrgetasemelisi dokumente ekspertnõuannetega mõjutada. HELCOMi töökoosolekutel on CCB- l ametlik vaatlejastaatus.

Ühendusse kuuluvad kõik Läänemere valgadal asuvad riigid: Rootsi, Soome, Eesti, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Taani, St Peterburg, Kaliningrad, Valgevene ja Lääne- Ukraina.

CCB sümbolikalaks on lõhe, kes elab nii meres kui jões.

Puhta Läänemere Ühenduse olulisemad saavutused

Tuhandete koolinoorte kaasamine jõgede vaatluse programmidesse. Iga-aastased suvelaagrid Poolas Hel poolsaare Merebioloogiajaamas.

Läänemere lõhilaste inventuurid ca 50 jões, kudealade taastamine, kalatreppide rajamine. 2007 a Läänemere tegevuskavas olevad tegevused lõhejõgede kaitseks

Keskkonnaaenulike kalapüügiviiside ja vahendite avalikustamine. 2008 a *Drift net* keelustamine.

Looduslähedaste reoveepuhaste propageerimine: praktilised näited Leedus ja Eestis. HELCOMi vastavate soovitude täiendamine (ühepereelamule ja väikesele asulale (alla 200 i.e). Sobivad reoveepuhastid)

Sadamate keskkonnaohtude teadvustamine, naftakäitlus, väetiste ümberlaadimine jm.

Mahepõllumajanduse alased õigusaktid Poolas

Tööstusliku loomakasvatuse keskkonnamõjude uuring – rangemad sõnnikulaotamise reeglid 2007. a. HELCOM Läänemere tegevuskavas.

Üldsusele suunatud teavituskampaaniad: mereprügi, mikroplastik, ravimijääkide kogumissüsteemid, angerjakaitse jpm.

Paisude avamised kalade rändeteeks

 Coalition Clean Baltic

Tegevuskavade uuendamine

HELCOM on uuendamas Läänemere Tegevuskava. Uus kava võetakse vastu 2021. a. Saksamaal.

CCB tegevuskava uus ülesehitus alates 2019 aastast:

A KOORMUS MAISMAALT („Working upstream“):

Rohelisem põllumajandus sinisema mere jaoks, Ohtlikud ained, Jõgede veemajanduskavad

B JÕESUUDMED JA RANNIKUMERI („Working downstream“):

Euroopa Merestrategia, Ökosüsteemipõhine kalamajandus, Vesiviljelus, Harrastuskalapüük, Merealade planeerimine.

C Üldised teemad: nt kliimamuutuste mõju

 Coalition Clean Baltic

Õppekäigid ja konverentsid

19.-22. november 2018: õppesõit Västermanlandi paisudel. Töökoosolekud omavalitsustes kogemuste vahetamiseks.

13.-14. detsember 2018 Minskis Põllumajanduse keskkonnamõju käsitlev rahvusvaheline konverents

2019 mai : Keskkonnalaager Daugava ääres

17.-19. mai 2019: Lätis CCB aastakonverents „Läänemere Tegevuskava muudatused“

Suvi 2019: Õppelaager „*Our Common Baltic Sea*“ Poolas (uute liikmete ja kontaktisikute leidmiseks)

Kampaaniatuurid jalgratastel ja bussidega mööda mere kallast. Rändnäitused ja trükised.

Teemavaldkonnad 2019. aastal

Hobuste, kitsede, karusloomade tööstuslike farmide statistika ja vastava GIS kaardikihi täiendamine kogu Läänemere piirkonnas.

Sõnnikustandardi kommenteerimine.

Avalikkuse teavitamine sadamates toimuva väetiselaadimise keskkonnamõjust, ravimijääkide kokku kogumise võimalustest, mikroplastiku mõjust mereelustikule, elavhõbedasaastest ja Minamata Konventsiooni täimisest.

Vesiviljelustoetuste kasutamise sõltumatu seire (probleemid Taanis)

Angerjakaitse voldikute jagamine kalapoodides, intervjuud tarbijate teadlikkuse kohta.

Uue kaardi koostamine olemasolevatest keskkonnaohtudest Läänemere valgalal .

Kliimamuutused. Põuad, üleujutused, metsanduse mõju veemajandusele

Täna tähelepanu eest!

WWW.VEEYHING.EE